

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ-ΕΚΘΕΣΗ

Όν/μο.....

Β' Λυκείου
20/11/2011

A.ΚΕΙΜΕΝΟ :

Η ηλεκτρονική επανάσταση οδήγησε σε πολλαπλασιασμό των ΜΜΕ σε μια αδιανόητη ως εκείνη την εποχή κλίμακα .Τι όμως-εκτός από την τεχνολογική πρόοδο-προκάλεσε αυτή την έκρηξη ; Περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, η ανακάλυψη ότι η πληροφορία είναι ένα εξαιρετικό προϊόν που φέρνει μεγάλα κέρδη και ότι η **διασπορά** και πώλησή του είναι αποδοτική επιχείρηση .Άλλοτε, η αξία της πληροφορίας υπολογιζόταν με τους όρους της αναζήτησης και της κατάδειξη της αλήθειας και θεωρείτο επίσης ένα σημαντικό εργαλείο στον πολιτικό αγώνα για επιρροή και εξουσία .Σήμερα , η αξία της πληροφορίας κρίνεται από το αν είναι **ελκυστική** .Η είδηση πρέπει πάνω απ' όλα να πουλάει!

Και η πιο γνήσια, ακόμη είδηση, δεν έχει αξία αν δεν είναι **ελκυστική**, αν δεν καταφέρνει να προσελκύσει ένα ακροατήριο που πλήττει και γι' αυτό γίνεται όλο και πιο **ιδιότροπο** .

Η αποκάλυψη ότι η πληροφορία είναι **αποδοτική** επιχείρηση οδήγησε σε μια βίαιη εισβολή του κεφαλαίου στην επικράτεια των ΜΜΕ .Οι , συχνά ιδεαλιστές, παλιοί **θηρευτές** της αλήθειας αντικαταστήθηκαν από επιχειρηματίες .Τα αλλοτινά γραφεία , που στεγάζονταν σε θλιβερά κτίρια , σε μικρά , βρώμικα δωμάτια που συνωθούνταν οι δημοσιογράφοι , φτωχοντυμένοι και υποαμειβόμενοι , τώρα μετακόμισαν οι δημοσιογράφοι, αλλά και η εξουσία.

Γιατί η εξουσία δε βρίσκεται πια στα χέρια των κυβερνήσεων, αλλά εκείνων που κατέχουν τηλεοπτικούς σταθμούς .Και από τη στιγμή που έγινε **αντιληπτό** ότι η πληροφορία φέρνει χρήμα, την αξιολόγηση των ειδήσεων έπαψαν να καθορίζουν τα παραδοσιακά κριτήρια της αλήθειας και του ψεύδους, αλλά οι κανόνες της αγοράς. Ο κόσμος των ΜΜΕ γιγαντώθηκε τόσο , που άρχισε να γίνεται **αυτάρκης** , να ζει τη δική του αποκλειστική, κλειστή ζωή. Ο διεθνής ανταγωνισμός μεταξύ ειδησεογραφικών πρακτορείων και τηλεοπτικών δικτύων έγινε πιο σημαντικός από τον κόσμο γύρω τους.

Η ανάπτυξη των συστημάτων άμεσης επικοινωνίας, ιδίως η ανακάλυψη των κινητών τηλεφώνων και των e-mail, **μεταμόρφωσαν** ριζικά τη σχέση των ανταποκριτών με τους διευθυντές τους. Οι άνθρωποι του Τύπου έχασαν την ανεξαρτησία τους και το δικαίωμά τους στην ερμηνεία των γεγονότων και αυτό είχε μεγάλο αντίκτυπο στην ποιότητα και τη **γνησιότητα** της πληροφορίας. Στο παρελθόν, ο ανταποκριτής της εφημερίδας, του διεθνούς πρακτορείου ή του ραδιοφώνου αναζητούσε την είδηση, συγκέντρωνε δεδομένα, αποκάλυπτε κάτι, δημιουργούσε. Σήμερα, είναι απλώς ένα πiónι που μετακινείται στη σκακιέρα του κόσμου από το αφεντικό στα κεντρικά γραφεία, τα οποία μπορεί να βρίσκονται στην άλλη άκρη της γης. Αυτό το αφεντικό που λαμβάνει πληροφορίες ταυτόχρονα από πολλές πηγές, ενδέχεται να έχει μια εντελώς διαφορετική εικόνα για το γεγονός από τον επιτόπου ανταποκριτή του. Δεν έχει ούτε το χρόνο ούτε τη διάθεση να περιμένει τα αποτελέσματα της δουλειάς του ρεπόρτερ, αλλά αντιθέτως, τον πληροφορεί για όσα ξέρει και απλώς περιμένει απ' αυτόν την επιβεβαίωση. Πολλοί από τους ρεπόρτερ που γνωρίζω φοβούνται να αναζητήσουν την αλήθεια με το δικό τους, ανεξάρτητο τρόπο.

Πώς, λοιπόν, τα ΜΜΕ περιγράφουν τον κόσμο; Δυστυχώς με έναν **επιφανειακό** και αποσπασματικό τρόπο, δείχνοντας απλώς επισκέψεις αρχηγών ή τρομοκρατικές επιθέσεις. Ταυτόχρονα, το 72% του χρόνου των ειδήσεων αφιερώνεται σε ρεπορτάζ περί βίας, ναρκωτικών, επιθέσεων και δολοφονιών, ενώ οι διεθνείς ειδήσεις καταλαμβάνουν μόνο το 5% του τηλεοπτικού χρόνου.

Το 1987, το περιοδικό «Time» αφιέρωσε έντεκα εξώφυλλα σε διεθνή γεγονότα, αλλά δέκα χρόνια αργότερα μόνο ένα. Όλο και συχνότερα, η επιλογή της είδησης καθορίζεται από την αρχή «ό,τι έχει αίμα πουλάει». Ζούμε σ' ένα παράδοξο κόσμο. Από τη μία πλευρά, λέγεται ότι η ανάπτυξη των επικοινωνιών ενώνει τον πλανήτη μας, ότι ζούμε σε ένα παγκόσμιο χωριό κ.α. από την άλλη, τα διεθνή γεγονότα καλύπτονται όλο και λιγότερο και αντικαθίστανται από τοπικές, συγκλονιστικές ιστορίες, κουτσομπολιά, ανούσιες φλυαρίες. Όμως ας είμαστε αντικειμενικοί και δίκαιοι. Υπάρχει και σπουδαία πλευρά του Τύπου και της Τηλεόρασης. Υπάρχουν και θαυμάσιοι, ταλαντούχοι, ευαίσθητοι άνθρωποι, για τους οποίους ο Άλλος αποτελεί μεγάλη αξία. Εκείνοι που θεωρούν τον πλανήτη μας έναν υπέροχο τόπο, που αξίζει να τον γνωρίσεις, να τον **κατανοήσεις**, να τον σώσεις.

Αυτοί οι άνθρωποι συχνά εργάζονται με τη μεγαλύτερη αφοσίωση και πάθος, στερημένοι από ανέσεις, διακινδυνεύοντας ακόμη και τη ζωή τους για να γίνουν αυτόπτες μάρτυρες του γεγονότος και να το μεταφέρουν, άλλοτε απειλητικό και άλλοτε γεμάτο ελπίδα.

Απόσπασμα ομιλίας του Ρ. Καπισίνσκι στην τελετή απονομής Εθνικών Δημοσιογραφικών Βραβείων , 1998 , μτφρ Κατ.Σχινά

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ :

1. Να συντάξετε την περίληψη του κειμένου σε περίπου 130 λέξεις.
(Μονάδες 25)
2. Να εντοπιστούν τα δομικά μέρη της 2^{ης} και 3^{ης} παραγράφου.
(Μονάδες 5)
- 3.α. Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις :
μεταμόρφωσαν , αποδοτική , θηρευτές , γνησιότητα , επιφανειακό ,
κατανοήσεις , αντιληπτό , διασπορά , ιδιότροπο , αυτάρκης .
(Μονάδες 10)
- β. Να βρείτε τα συνθετικά των παρακάτω λέξεων. Στη συνέχεια, με το ένα συνθετικό, να γράψετε μία ομόρριζη λέξη: κατάδειξης, προσελκύσει, δημοσιογράφοι, τηλεοπτικών, επιφανειακό.
(Μονάδες 5)
4. Να δώσετε τίτλο στο κείμενο έναν με σχόλιο και έναν χωρίς σχόλιο .
(Μονάδες 10)
5. «Άλλοτε , η αξία της πληροφορίας υπολογιζόταν με τους όρους της Αναζήτησης και της κατάδειξης της αλήθειας [...] Σήμερα, η είδηση πρέπει πάνω απ' όλα να πουλάει!». Να αναπτύξετε την παραπάνω φράση σε μια παράγραφο 100 λέξεων με τη μέθοδο της σύγκρισης/αντίθεσης
(Μονάδες 10)

Γ. Παραγωγή λόγου:

« Τον τελευταίο καιρό όλοι γινόμαστε μάρτυρες ενός απογοητευτικού θεάματος που παρατηρείται στους κόλπους της δημοσιογραφικής οικογένειας. Με επιστολή σας στον Πρόεδρο της Ε.Σ.Η.Ε.Α να εντοπίσετε τα δείγματα που επιβεβαιώνουν την παραπάνω άποψη και να αναφερθείτε στους κανόνες δημοσιογραφικής δεοντολογίας

που πρέπει να τηρούνται ώστε τα ΜΜΕ γενικότερα να επιτελούν τον πραγματικό τους στόχο. (500 λέξεις)

(Μονάδες 40)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ(ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ)

1. Ο συντάκτης του κειμένου διαπιστώνει αρχικά την αλματώδη ανάπτυξη των Μ.Μ.Ε., η οποία οφείλεται στην τεχνολογική πρόοδο αλλά και στο γεγονός ότι ο χώρος της πληροφόρησης θεωρείται πλέον κερδοφόρα επιχείρηση και όχι χώρος αναζήτησης της αλήθειας και άσκησης πολιτικής. Αυτό, άλλωστε, οδήγησε στην είσοδο του κεφαλαίου στα Μ.Μ.Ε., στην αξιολόγηση της πληροφορίας βάσει των κανόνων της αγοράς, στην άσκηση εξουσίας από τους ιδιοκτήτες καναλιών και στην περιχαράκωση των μέσων. Είναι γεγονός, ότι οι σύγχρονοι τρόποι επικοινωνίας άλλαξαν τη σχέση του εκδότη με τους ρεπόρτερ, οι οποίοι δεν έχουν πια το προνόμιο της ανεξάρτητης ερμηνείας των γεγονότων. Σήμερα τα δελτία παρουσιάζουν τον κόσμο δίνοντας έμφαση σε επιφανειακά γεγονότα, τη βία και την ανούσια φλυαρία για θέματα ελάσσοнос σημασίας. Βέβαια, υπάρχουν και δημοσιογράφοι που εργάζονται με πάθος και αυταπάρνηση για να γνωστοποιήσουν την αλήθεια.

2. 2^η παράγραφος

Θεματική περίοδος: «Η αποκάλυψη ότι η πληροφορία ...των ΜΜΕ».

Λεπτομέρειες: «Οι, συχνά ιδεαλιστές, ... γύρω τους».

Περίοδος Κατακλείδα: Δεν υπάρχει.

3^η παράγραφος

Θεματική περίοδος: «Η ανάπτυξη των συστημάτων ... διευθυντές τους»

Λεπτομέρειες: «Οι άνθρωποι του Τύπου..., ανεξάρτητο τρόπο».

Περίοδος Κατακλείδα: Δεν υπάρχει.

3.α. άλλαξαν(τροποποίησαν), επικερδής(προσοδοφόρα), κυνηγοί, αυθεντικότητα, φαινομενικό, καταλάβεις, κατανοητό, διάδοση, απαιτητικό, ανεξάρτητος.

β. κατάδειξης→κατά+ δεικνύω π.χ. δείκτης

προσελκύσεις→προς+ ελκύω π.χ. ελκυστικός

δημοσιογράφοι → δημόσιος+ γράφω π.χ. γραφικός

τηλεοπτικών→ τηλέ+ οπτικός π.χ. τηλεόραση

επιφανειακό→ επί +φαίνομαι π.χ. φαινόμενο

4. Τίτλος με σχόλιο:

Ο παράδοξος κόσμος της ενημέρωσης

Τίτλος χωρίς σχόλιο:

Οι δημοσιογράφοι αντικαταστάθηκαν από επιχειρηματίες

5. Τα κριτήρια με τα οποία καθορίζεται σήμερα η αξία της πληροφορίας έχουν διαφοροποιηθεί σε σχέση με παλαιότερες εποχές. Άλλοτε, η πληροφορία είχε αξία, αν αφορούσε την αλήθεια των γεγονότων. Ενδιέφερε η πληροφορία που διαμόρφωνε τη σκέψη και την κρίση του κοινού συνέβαλε, ώστε να πάρει θέση στα τεκταινόμενα και να καθορίσει τις επιλογές του. Αντίθετα, σήμερα στα πλαίσια της εμπορευματοποίησης των Μ.Μ.Ε. ενδιαφέρει η πληροφορία που «πουλάει». Εκείνο που καθιστά την πληροφορία ελκυστική είναι το κέρδος που θα αποφέρει στον τηλεοπτικό σταθμό ή στο έντυπο που τη γνωστοποιεί. Χαρακτηρίζεται επομένως από μαζικότητα, προσφέρει συγκίνηση, διεγείρει πάθη και συναισθήματα και εξάπτει την περιέργεια του κοινού. Χάνει, όμως με αυτό τον τρόπο την αντικειμενικότητα της και τον πλουραλισμό της και αρκείται στον εύκολο εντυπωσιασμό και στην υπερβολή.

Γ. Παραγωγή Λόγου

Προσφώνηση

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε της ΕΣΗΕΑ,

Πρόλογος

Είμαστε μάρτυρες ενός φαινομένου εξαιρετικά ανησυχητικού: την απαξίωση του ρόλου των δημοσιογράφων στη συνείδηση των νεοελλήνων λόγω μεμονωμένων περιπτώσεων συμπεριφοράς επωνύμων συναδέλφων σας, οι οποίοι δυσφημούν το λειτούργημά σας. Σας αποστέλλω, λοιπόν, την παρούσα επιστολή για να σας επισημάνω τον προβληματισμό και την ανησυχία μου.

Τεκμηρίωση του προβληματισμού.

- Δημοσιογράφοι φέρονται ύποπτοι για παράνομο πλουτισμό.
- Φέρονται να συνδιαλέγονται και συναλλάσσονται με φορείς της κρατικής εξουσίας για προσωπικό όφελος.
- Διαβιούν σε συνθήκες προκλητικής χλιδής.

- Με κάθε μέσο(κρυφές κάμερες, διαστρεβλώσεις, αλαζονεία, υποκρισία), επιδίδονται σε συστηματική υπονόμηση της αξιοπιστίας των δημοκρατικών θεσμών.
- Χειραγωγούν την κοινή γνώμη με το συναίσθημα και δεν προάγουν τον ορθό λόγο και τα μείζονα προβλήματα που αφορούν το λαό.

Ο πραγματικός Ρόλος των Λειτουργιών της Δημοσιογραφίας.

- Υπεράσπιση και διασφάλιση της Αλήθειας, της Δικαιοσύνης, της Δημοκρατίας, της Ελευθερίας.
- Αντικειμενικός έλεγχος και τεκμηριωμένη κριτική στην πολιτική εξουσία.
- Αποκάλυψη της αδικίας, της παρανομίας και κάθε μορφής κοινωνικής σήψης αλλά και αποφυγή διόγκωσης των κοινωνικών προβλημάτων.
- Προβολή με παρρησία της γνώμης, έναντι οποιουδήποτε προσωπικού κόστους.
- Στηλίτευση της παραπληροφόρησης.
- Σεβασμός του απορρήτου της ιδιωτικής ζωής επωνύμων και ανωνύμων.

Επίλογος

Είμαι πεπεισμένος/η, ότι εσείς θα προβείτε στις απαραίτητες για τον κλάδο σας ενέργειες, ώστε να απομονωθούν οι αποκλίνουσες από τη δεοντολογία συμπεριφορές και ότι σύντομα θα αποκατασταθεί η αξιοπιστία και το κύρος των δημοσιογράφων, η πλειοψηφία των οποίων μάχεται καθημερινά στην πρώτη γραμμή της ενημέρωσης. Επίσης, να θυμάστε ότι το επάγγελμα του δημοσιογράφου είναι το όνειρο πολλών παιδιών που μοχθούν καθημερινά στα θρανία της μάθησης. Μην τους απογοητεύσετε.

Αποφώνηση
Ευχαριστώ
Με εκτίμηση
Μαθητής/τρια Β΄ Λυκείου